

NA KUBEDU SMO ZAČELI PRED DESETIMI LETI

MOJCA LEPEJ

Vztrajni sunki vetra, ki so se v soboto, 27. septembra 2008, nenapovedani pridružili slavlju pod kubejskim gradom, so resda dodobra prezebli nastopajoče in obiskovalce, nikakor pa niso pregnali ljubitelje ljudskega izročila Slovenske Istre, ki so se odzvali povabilu Folklorne skupine Skala iz Kubeda, ki je ta dan praznovala 10. obletnico obstoja. Na pomlad leta 1998 so me Čubejci zaprosili, da bi jih naučila zaplesati nekaj plesov iz Slovenske Istre, s katerimi bi tisto jesen popestrili kulturni program ob proslavljanju 100. obletnice ustanovitve Pevsko-bralnega društva. Tisti, ki me poznajo, vedo, da povabilo le redko zavrnem. Vesela sem ga bila in komaj sem čakala, da bom lahko uresničila ideje, ki sem jih dobila že prej ob prebiranju opisov šeg in navad Slovencev v Slovenski Istri v knjigi Nika Kureta Praznično leto Slovencev. Pod *pergolo* pri novozgrajeni hiši Jakominovih se je maja 1998 zbralo osem parov, samih Čubejcev. Kar hitro je stekel pogovor o šegah in navadah, ki še vedno žive v vasi. Povedali so mi, da z *Martinjo* že 200 let oživljajo pobiro mladega vina od hiše do hiše. In ker je jesen čas trgatve in spravilo vina, smo se odločili, da bo ta šega prva, ki jo bomo prikazali pod kubejskim gradom. Vsaka vaja je prinesla novo spoznanje. Vladka Gojak se je na harmoniko naučila zaigrati pesem *Sem jo vidu*, s katero so pri *Martinji* obredli

vse hiše, Zvone Udovič pa je prinesel besedilo zahvale, s katerim so se pobirači zahvalili gospodarju in gospodinji za darove. Začeli smo se učiti prvih plesov iz Slovenske Istre; to so bili šetepaši in špicpolka iz Loke in Trušk pa mazolka iz Loke in kmečki valček iz Trušk. Konec julija smo posamezne prvine odrske postavitve povezali v celoto, ki so jo vaščani in gledalci od drugod sprejeli z velikim navdušenjem. Po uspešnem prvem nastopu smo sklenili, da se bomo sestajali v novoustanovljeni Folklorni skupini Skala Kubed, da bi raziskali in poustvarjali izročilo domačega kraja in njihovih prebivalcev. K raziskavi nekdanjega oblačilnega videza Čubejcev smo skušali pridobiti dr. Marijo Makarovič. Bili smo zadovoljni, ker je izziv sprejela in nam ponudila pomoč.

Začelo se je veliko delo Folklorne skupine Skala, ki je pod budnim očesom dr. Marije Makarovič začela ustvarjati novo oblačilno podobo. Zbirali smo fotografije iz zadnje četrtine 19. stoletja in prve četrtine 20. Opravili smo pogovore z informatorji iz vasi in bližnje okolice. Po pripovedih in fotografijah so nastale prve rekonstrukcijske slike, ki jih še vedno hrani dr. Marija Makarovič, saj za izdajo le-teh nikoli ni bilo denarja. Potem je bilo treba najti primerno blago. Skupno smo kar nekajkrat obredli trgovine z blagom v Trstu in končno dobili približno tisto, kar smo iskali. Šivilja Zorka Ravnik iz Kubeda je po rekonstrukcijskih slikah izdelala ženske kostume, krojač Šantič iz Koprna moške in čevljar Južnjič iz Izole vso obutev. V taki preobleki danes nastopamo po Sloveniji in tujini.

Najbolj uspešne odrske postavitve skupine so: *Martinja*, ki prikazuje pobiranje vina, *Čubejske mačkare*, kjer predstavljamo pustni čas, *Čič* pripoveduje zgodbo o fantovski ob-

Utrinek iz odrske postavitve *Mi beme plesale, pa muzike ni*.
(Foto: Janez Eržen, regijsko srečanje odraslih folklornih skupin Primorske, Sežana, 15. 5. 2004.)

Folklorna skupina Skala Kubed v odrski postavitvi Dišpete Čubejcev po račitovskem opasili.
(Foto: Janez Eržen, regijsko srečanje odraslih folklornih skupin Primorske, Postojna, 6. 5. 2005.)

jestnosti do čubejskih neporočenih deklet, *Velikonočni ponedeljek* prikazuje sekanje jajc, *Odhod novice od doma* pa del svatbenih šeg. Zadnja odrska postavitvev, ki jo je skupina oblikovala leta 2009, ima naslov *Noč je moja, dan je tvoj*.

Prikazuje zgodbo dekleta, ki pri dokazovanju poguma, da si ponoči upa na pokopališče v grob zabiti količek, spremlja ples mrtvih vaščanov in pri tem tragično konča.

Pevke Folklorne skupine Skala Kubed poustvarjajo pesemsko izročilo Slovenske Istre.
(Foto: Janez Eržen, regijsko srečanje pevcev in godcev Primorske, Sv. Peter, 30. 6. 2006.)